

המובאים ביחזקאל מקורם אפוא לא במסרת שבעל פה אלא בתורה שבכתב; ולפיכך אי-אפשר להגיד בשום אופן, שם' הקדושה נוצר אחר גלות בבל. אולם לא רק ס' הקדושה נמצא בהם כזה אל יחזקאל; חקירה מפורטת תראנו, שגם ס' תורת כהנים, שאליבא דבית מדרשה של הבקרת החדשה נוצר בתקופה שאחר גלות בבל, היה מונח כבר בכל הקפו לנגד עיני הנביא יחזקאל. אנחנו נביא כאן את כל הפסוקים והמלים השייכים לחלקים שונים של תורת כהנים והנמצאים גם ביחזקאל.

יחזקאל והחלקים האחרים של ת"כ.

(פרק ה')

הרבה דברים, הכתובים בחלקים שונים של התורה ושמיחסים אותם (מבלי שים לב לס' הקדושה) לס' תורת כהנים, נמצאים כמותם גם ביחזקאל; הדברים האלה הם רבים מאד במספרם ואי-אפשר להעלות על הדעת, שהדברים האלה נאמרו במקרה גם בתורה וגם ביחזקאל; אלא אנחנו מכרחים להגיד שהאחד חשתמש בדברי חכרו. נשים לב אל הפסוקים האלה:

יחזקאל	תורת כהנים
רקיע (א, כ"ב)	רקיע ^א (בראשית א, ו')
כל נפש חיה אשר ישרץ ^ב (מ"ז, ט')	כל נפש החיה — אשר שרצו (בראשית א, כ"א)
למינה — כדגת הים (מ"ז, י"א)	למינה — כדגת הים (בראש' א, כ"ה ואילך)
דמות כמראה אדם (א, כ"ו)	אדם — כדמותנו (בראשית א, כ"ו)
לחית הארץ ולעוף השמים נתתיך לאכלה (כ"ט, ה'; דמה לד"ג, כ"ז; ל"ה, ה'; ל"ט, ד')	ולכל חית הארץ ולכל עוף השמים לאכלה (בראשית א, ל')
מיום הבראך (כ"ח, ט"ו)	כיום הבראם (בראש' ה, ב')
מלאו את הארץ חמס (ח, י"ז; דמה ל"ז, כ"ג)	ותמלא הארץ חמס (בראש' ו, י"א)
וחקימותי אני את בריתי אתך (ט"ז, ס"ב)	והקימותי את בריתי אתך (בראש' ו, י"ח)
כל צפור, כל כנף (י"ז, כ"ג)	כל צפור, כל כנף (בראש' ז, י"ד)

א) הלוי (Rech. bibl. II 250 ff) הוכיח בראיות חותכות, בנגוד לקורנל, את זהותם של "רקיע" אשר ביחזקאל ו"רקיע" אשר בבראשית.
 ב) הכתובים: "נפש חיה" ו"שרץ" הם, לפי דברי המבקרים, מסגולתו של ס' ת"כ; הכתוב "אשר ישרץ", שאינו מתאים במין ל"נפש חיה", מתכוון ל"שרץ נפש חיה" אשר בבראשית א, כ.

יחזקאל

דגי הים ועוף השמים וחית השדה^(א)
 וכר הרמש הרומש על האדמה וכר
 האדם אשר על פני האדמה (ל"ח, כ')
 כמראה הקשת אשר יהיה בענן (א, כ"ח)
 "והקימותי לך ברית עולם" (ט"ז, ס')
 עצם היום הזה (ב, ג'; כ"ד, ב'; ד', ט'; א')
 עשה מקנה וקנין (ל"ח, י"ב)
 מארץ מגוריהם (כ, ל"ח ב')
 במאד מאד (ט, ט'; ט"ז, י"ג)

ואודע להם בארץ מצרים—אני ד'—
 (כ, ה' ג')

ביום ההוא נשאתי ידי להם להוציאם
 וגו' (כ, ו')

ואביאם אל הארץ אשר נשאתי את
 ידי לתת אותה להם (לאבותיהם) —

כ, כ"ח, מ"ב

וידעתם כי אני ה' (כ, מ"ב ועוד)

לנו היא נתנה הארץ למורשה—(י"א,

ט"ז; כ"ה, י'; ל"ג, כ"ד)

ונשיתי את ידי עליו (י"ד, ט, י"ג ועוד)

ונעליכם ברגליהם—כ"ד, כ"ג

ועשיתי כך שפטים—ה, י' ועוד (דמה

לכ"ה, י"א)

למשחית—ה, ט"ז; ט, ו'

בכל מושבותיהם—ו, י', י"ד ועוד ו'

תורת כהנים

חית הארץ ועל כל עוף השמים בכל אשר
 תרמוש האדמה ובכל דגי הים (בראש'

ט, ב')

ונראתה הקשת בענן (בראש' ט, י"ד)

והקימותי את בריתי—לברית עולם (י"ז, ז')

בעצם היום הזה (בראשית ז, י"ג ועוד)

מקניהם וקנינם (בראש' ל"ד, כ"ג)

ארץ מגוריהם (בראש' ל"ז, ז' ועוד)

במאד מאד (בראש' י"ז, ב, ו', כ';

שמות א', ז')

ובשמי ה' לא נודעתיה להם—לכן אמר—

אני ד' (שמות ו, ג, ו')

והוצאתי אתכם—אשר נשאתי את ידי

(שמות ז, ו, ח)

והבאתי אותם אל הארץ אשר נשאתי

את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק

וליעקב (שמות ו, ח')

וידעתם כי אני ה' (שמות ו, ז' ועוד)

ונתתי אותה לכם מורשה (שמות ו, ח')

בנשותי את ידי על מצרים (שמות ז, ה')

נעליכם ברגליכם (שמות י"ב, י"א)

ובכל א'—אעשה שפטים אני ה' (שמות

י"ב, י"ב)

למשחית (שמות י"ב, י"ג)

בכל מושבותיהם (שמות י"ב, כ' ועוד)

(א) כאן אנחנו רואים באפן ברור, כי יחזקאל הרכיב במקום אחד בטוים שונים מכל

חלקי התורה; יען כי ס' ת"כ משתמש תמיד, לפי דבריו המבקרים, במלים: "חית הארץ"

והמקורות I E —, "בחית השדה", ואם אמנם כל צרוף המלים אשר במשפט הזה שאול הוא

אפוא מת"כ, אולם הכטוי: "חית השדה" נכנס לכאן מהמקורות — I E; וגם סופו של הפסוק:

"וכל האדם אשר על פני האדמה" לקוח הוא מהמקורות I E (במדבר י"ב, ג').

(ב) ומחזור הדבר, שמקור הכטוי "ארץ מגוריהם" הוא בספורי ת"כ על האבות.

(ג) כל אחד ואחד יוכח על נקלה, כי לנגד עינינו של יחזקאל היו, בשעת נאום הנבואה

הזה, הפסוקים אשר בשמות ו, ג' ואילך.

יחזקאל

ולֹהֲגֵרִים הַגֵּרִים בְּתוֹכְכֶם — וְהָיוּ לָכֶם
 כְּאֹרְחַי (כ"ז, כ"ב)
 וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם (מ"ג, ט'
 כְּרֹב הַסּוֹכֵךְ—כ"ח, ט"ז (י"ד)
 חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֹתָהּ (א', ט')
 אֲדָם, פְּטֹרָה וַיהֲלֵם, תְּרִשִׁישׁ, שָׁהֵם וַיִּשְׁפֹּת,
 סְפִיר, נֶפֶךְ וּבִרְקַת (כ"ח, י"ג)
 רִיחַ נִיחֹחַ לְכָל גְּלוּלֵיהֶם (ו', י"ג)
 לְנִתְחִיָּה, לְנִתְחִיָּה (כ"ד, ו')
 וְהַחֲצַר מֵלֶאֱהָ—כְּבוֹד ה' (י', ד')
 מֵלֶא כְּבוֹד ה' אֵת הַבַּיִת (מ"ג, ה')
 דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם—
 כ', כ"ז (י"ד, ד')
 וַעֲשֵׂה אֶת מֵאֲדָר מֵאֲלֶה (י"ח, י')

אֶרֶץ כִּי תַחְטָא לִי לְמַעוֹל מֵעַל (י"ד, י"ג)
 וּנְכַבְדְּתִי בְּתוֹכְךָ—וּנְקַדְשִׁיתִי בָהּ (כ"ח, כ"ב)
 וַיִּין לֹא יִשְׁתּוּ (מ"ד, כ"א)
 בֵּין קִדְשׁ לְחֹלֵל לֹא הִכְרִיזוּ וּבֵין הַטְּמֵא
 לְטָהוֹר לֹא הוֹדִיעוּ—כ"ב, כ"ז (דְּמָה
 לְמִיָּב, כ'; מ"ד, כ"ג)
 נִפְשֵׁי לֹא מִטְמָאָה (ד', י"ד)
 וְלֹא תַעֲטֶה עַל שִׁפְסָם (כ"ד, י"ז)
 וּמֵלֶא חֲפִנִיךָ גַּחְלֵי אֵשׁ (י', ב')

וְהֶעֱבַרְתִּי אֶתְכֶם תַּחַת הַשֶּׁבֶט (כ', ל"ז)
 וְלֹא יִמְכְּרוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא יִמָּר—כִּי קִדְשׁ
 (מ"ח, י"ד)
 בְּמַעֲלָם כִּי מַעַל (כ', כ"ז)

תורת כהנים

תּוֹרָה אַחַת יִהְיֶה לְאֹרְחַי וְלִגְרֵי הַגֵּר
 בְּתוֹכְכֶם (שְׁמוֹת י"ב, מ"ט)
 וּשְׁכַנְתִּי בְּתוֹכְכֶם (שְׁמוֹת כ"ה, ח')
 הַכְּרוֹבוּבִים—סוֹכְכִים (שְׁמוֹת כ"ה, כ')
 חוֹבְרוֹת אִשָּׁה אֶל אַחֹתָהּ (שְׁמוֹת כ"ז, ג')
 אֲדָם פְּטֹרָה וּבִרְקַת זִנְיָ (שְׁמוֹת כ"ה,
 י"ד י"ח, כ')
 רִיחַ נִיחֹחַ לֵה' (וּיְקָרָא א', ט' וְעוֹד)
 לְנִתְחִיָּה (וּיְקָרָא א, ו')
 וּכְבוֹד ה' מֵלֶא אֶת הַמִּשְׁכָּן (שְׁמוֹת מ', ל"ד)
 דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם
 (וּיְקָרָא א', ב' וְעוֹד)
 וַעֲשֵׂה מֵאֲחַת טָהֳנָה—וּיְקָרָא ד', ב' (דְּמָה
 לֵה', ד')

נִפְשׁ כִּי תַמְעוֹל מֵעַל וְחִטָּאָה—(וּיְקָרָא ה', ד')
 אֶקְדָּשׁ—אֶכְבֹּד (וּיְקָרָא י', ג')
 יִין וְשִׁכְרָא אֶל תִּשְׁתַּי (וּיְקָרָא י', ט')
 וְלֹהֲבַדִּיל בֵּין הַקִּדְשׁ וּבֵין הַחֹלֵל וּבֵין
 הַטְּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר—(וּיְקָרָא י', י')

וְלֹא תַטְמָאוּ אֶת נַפְשׁוֹתֵיכֶם (י"א, מ"ד וְעוֹד)
 וְעַל שִׁפְסָם יַעֲטֶה (וּיְקָרָא י"ג, מ"ה)
 מֵלֶא הַמְּחַתָּה גַּחְלֵי אֵשׁ—וּמֵלֶא חֲפִנּוֹ
 (מ"ז, י"ב)
 אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשֶּׁבֶט (וּיְקָרָא כ"ז,
 ל"ב א)
 יִהְיֶה קוֹדֶשׁ, לֹא יִחְלִיפוּ וְלֹא יִמָּר
 (וּיְקָרָא כ"ז, וְאֵילָךְ)
 וּמַעֲלָה כּוּ מַעַל (כְּמַדְבַּר ה', י"ב)

(א) הפסוק השאלו הזה אשר ביחזקאל סותר גם את דברי קיונו ואחרים האומרים, שויקרא כ"ז, ל"ב-ל"ג נכנס לתוך התורה רק אחרי זמנו של עזרא, מפני שבקשע הניל מדובר על מעשר בהמה; ראה מה שנאמר נגד זאת ב-Magazin 1880 s. 136 ובפרושי ויקרא כ"ז, ל"ב-ל"ג.

יחזקאל

מזכיר עון (כ"א, כ"ח)
 ארבעים יום: יום לשנה, יום לשנה
 (ד', ו')
 ונשאו עונם (י"ד, י'; מ"ד, י')

נשאתי ידי (מ"ד, י"ב)
 אני ד' דברתי (ה', י"ג)
 וראשית עריסותיכם תתנו לכהן (מ"ד, ל')

גדפו אותי (כ', כ"ז)
 בזית אלה להפר ברית (ט"ז, נ"ט)
 (דמה ל"י, ט"ז, י"ח, י"ט)
 את לכם הזונה — זאת עיניהם הזונות
 אחרי וגו' (ו', ט')
 רב לכם (מ"ד, ו')
 יעמדו לפניכם לשרתם (מ"ד, י"א)

יצאה הצפירה, צ"ן המטה, פרת הזרין
 (ז', י')

שומרי משמרת הכית — שומרי משמרת
 המזבח (מ', ט"ה, ט"ו)
 וראשית כל בכורי כל (מ"ד, ל')

המנחה, החמאת והאשם וכל חרם
 בישראל להם יהיה (מ"ד, כ"ט)
 אני נחלתם ואחווה לא תתנו להם
 בישראל (מ"ד, כ"ח)

וזרקתי עליכם מים טהורים (ל"ו, כ"ה)
 מי מריבות (מריבות) קדש" (מ"ז, י"ט;
 מ"ח, כ"ח)
 וכבש בן שנתו תמים — ליום (מ"ז, י"ג)

תורת כהנים

מזכרת עון (במדבר ה', ט"ו)
 ארבעים יום: יום לשנה, יום לשנה
 (במדבר י"ד, ל"ד)
 תשאו את עונותיכם (במדבר י"ד, ל"ד
 ועוד)

נשאתי את ידי (במדבר י"ד, ל')
 אני ד' דברתי (במדבר י"ד, ל"ה)
 מראשית עריסותיכם תתנו ל"ד' (במדבר
 ט"ו, כ"א)

את ה' הוא מגדף (במדבר ט"ו, ל')
 דבר ה' בזה ואת מצותו הפר (במדבר
 ט"ו, ל"א)

אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם
 זונים אחריהם (במדבר ט"ו, ל"ט)
 רב לכם (במדבר ט"ו, ג')
 ולעמוד לפני העדה לשרתם (במדבר
 ט"ו, י"ט)

פרח מטה — ויוצא פרח ויצ"ן צי"ן
 (במדבר י"ז, כ"ג)

ושמרו את משמרת אהל מועד — זאת
 משמרת המזבח (במדבר י"ח, ד"ה)
 בכורי כל אשר בארצם (במדבר י"ח, י"ג)
 מנחתם — חמאתם — אשם — כל חרם
 בישראל לך יהיה (במדבר י"ח, ט', י"ד)
 בארצם לא תנחל — אני חלקך ונחלתך
 (במדבר י"ח, כ')

מי נדה לא זרק עקיו (במדבר י"ט, י"ג)
 מי מריבת קדש (במדבר כ"ז, י"ד;
 דברים ל"ב, נ"א)
 כבשים בני שנה תמימים — ליום
 (במדבר כ"ח, ג')

(א) השם הזה לא פרש ביחזקאל; נמצאנו למדים, שיחזקאל שאלו רק מחלק הספורים אשר בת"כ, יען כי איננו נמצא במקום אחר.

תורת כהנים

ונפש אדם (במדבר ל"א, ל"ה)
 והתנחלתם את הארץ (במדבר ל"ג, נ"ד)
 הארץ אשר תפול לכם בנחלה (במדבר
 ל"ד, ב')

וגבול ים — הים הגדול וגבול זה יהיה
 לכם (במדבר ל"ד, ו')
 גבול ים א' (במדבר ל"ד, ו')
 ומגרש לערים (במדבר ל"ה, ב' ועוד)

תוצאות הגבול (במדבר ל"ד, ח')

יחזקאל

בנפש אדם (כ"ז, י"ג)
 תתנהלו את הארץ (מ"ז, י"ג)
 ונפלה הארץ לכם לנחלה (מ"ז, י"ד)

ופאת ים הים הגדול מגבולכם — ואת
 (מ"ז, כ')

פאת ים (מ"ז, כ')
 והיה מגרש לעיר — מ"ח, י"ז (מ"ה, ב'
 מ"ח, מ"ו)

תוצאות העיר (מ"ח, ל')

כל הדוגמאות שהובאו כאן לוקחו גם מחלקי הספורים וגם מחלק החקים אשר בתורת כהנים. ביחס לראשונים אנתנו מוכרחים להניח הנחה, שהם היו ככתב לנגד עיני הנביא יחזקאל.

ביחוד מלמדנו הרבה יחזקאל כ'; הנביא מתחיל שם בהתגלות ה', שעליה מדובר בשמות ו', ב', ומשתמש בכמויים ובמליצות אהדים המצויים שם; הוא מספר בפרק הנ"ל, שכני ישראל הלכו אחרי גלולי מצרים ואילייה, וככ"ז נאלם ה' משם; יחזקאל מדבר באותו הפרק, עפ"י ויקרא י"ח, ה', גם על חקי החיים אשר ה' נתן לכני ישראל ומוסיף עליהם — כאן הוא משתמש מלה במלה בדברי שמות ל"א, י"ג — גם את מצות השבת; אולם בני ישראל המרו את פי ה' — הולך הנביא ומספר — ולכן מתו במדבר כל בני הדור הראשון שיצאו ממצרים וגם על בנייהם אחריהם, שלא היו טובים מאבותיהם, נגזרה גזרת גלות מארצם. — ספור תולדותיו של עם ישראל מיום צאתו מארץ מצרים עד בואו לארץ כנען הוא שונה ונבדל מאד מספורי התורה; ואם נסכים לשיטתם של מבקרי המקרא, הרי עלינו להניח, כי יחזקאל לא ידע ולא הכיר כלל את התורה ושאל את ידיעותיו ההיסטוריות ממקורות

א) הלוי מעיר (בספרו הנ"ל עמ' רע"ט) הערה נכונה מאד: המלה "נחלה" אשר ביחזקאל מ"ז, י"ט תובן רק בהניחנו הנחה זו, שיחזקאל חשב באותה שעה על דבר "נחלה מצרים" אשר במדבר ל"ד, ה' 14).

ועוד: יחזקאל השתמש במקום הנ"ל בשם "תבור" תחת השם העתיק "מדבר ציון" או "צנה" (במדבר ל"ד, ג' ד') שגשכתה בזמנו. נוסף לזאת, שהתרגום הירושלמי (במדבר ל"ג, ל"ו) מתרגם את השם "ציון": "ציוני מזור פרזלא"; ו"ציוני מזור פרזלא" הם הם "ציוני הר הברזל" אשר במסכת סכה ג', א', כלומר: מיני תמרים ידועים.

ב) אין ספק, שיחזקאל מבאר כאן את הפסוקים הסתומים אשר בת"כ וביהושע מ"ו, י"ב, מ"ז; עין ב"ר Gesenius Thesaurus sub וב"ר Ewald, Lehrbuch §277c על דבר הוראתה של המלה "וגבול".

אחרים לגמרי. ואולם דוקא בפרק הזה אנחנו מוצאים אוצר גדול של בטויים ומליצות שלקחו מתורת כהנים וממשנה התורה; והפרק הזה מלמדנו, כאפן שאינו נשמע לשני פנים, לא זה בלבד שיחזקאל ידע והכיר את הספרים הנ"ל אלא שחשכם גם לכתבי אמת הכוללים בתוכם את חקי ה' ומשפטי, שנתנו ע"י ה' לכני ישראל במדבר^א). ואם בכל זאת מתאר אפוא הנביא את מהלך ההיסטוריה

א) קראו נא בעיון את הפרק הזה (כ) אשר ביחזקאל ואז תראו ותוכחו, כי סגנונו הוא סגנון מגוון ומשובץ ועל כל צעד ושעל נמצאים בו בטויים מהתורה ומהנביאים. «בחרי בישראל» (פסוק ה') שאול הוא מס' דברים (ד', ל"ז; י"ד, ב'); «ואשא ידי» (שתי פעמים) — מת"כ (שמות ו', ח'); «ואודע להם — אני ה'» — מהנ"ל (פסוק ג'); «לא נודעתי» (פסוק ו'); — «נשאתי ידי להם» (פסוק ו') — מהנ"ל (מהפסוקים: ח', ו'); «אשר תרתי להם» — עפ"י במדבר ו', ל"ג; «זבת חלב ודבש» — במקומות רבים בתורה; «צבי היא» — עפ"י ירמיהו ג', י"ט; — «גלגלתי שקוצי» (ז) — עפ"י דברים כ"ט, ט"ז; «אל תמאנו» וגו' — ויקרא י"א, מ"ג; «לשפך חמתי» — איכה ב', ד'; ירמיהו ו', כ"ה; הצרוף של «אף» ו«חמה» — מדברים ט', י"ט; ירמיהו ז', כ' ועוד; «לכלות אפי בהם» (במקומות אחרים משתמש יחזקאל ב«לכה חמה» — ח', י"ג; ו', י"ב; י"ג, ט"ו) — עפ"י איכה ד', י"א. — «ואעש למען שמי» (ט) — ירמיהו י"ד, כ"א; «לבלתי חלל» — ויקרא כ"ב, ל"ב; «לעיניהם להוציאם מארץ מצרים» — ויקרא כ"ו, מ"ה. — «את חקותי ואת משפטי אשר יעשה — וחי בהם» (י"א) מויקרא י"ח, ח'. — «שבתותי — מקדשם» (י"ב) — שמות ל"א, י"ג. — «וימרו בו» (י"ג) — דברים ט', ז' ועוד; «בחקותי לא הלכו» — ויקרא כ"ו, ג'; «משפטי מאסו» — ויקרא כ"ו, מ"ג; «אשר יעשה — וחי בהם» כפסוק י"א; «שבתותי חללו» — שמות ל"א, י"ד; «לשפך חמתי» כפסוק ח'; «לכלותם» — שמות ל"ב, י"ב. — פסוק י"ד כפסוק ט'. — «נשאתי ידי» — אל הארץ» (ט"ו) — עפ"י במדבר י"ד, כ"ח; ל'; «זבת — צבוי» לעיל, פסוק ו'. — «במשפטי חללו» (ט"ז) לעיל, פסוק י"ג; «אחרי גלגלתי» — מ"ל"א כ"א, כ"ו. — «ותחם עיני» (י"ז) מצוי בדברים ועוד; «משחתם» — דברים י', י'; «ולא עשיתי אותם כלה» — ירמיהו ה', י"ח. — «בחקי אל תלכו» (י"ח) — ויקרא כ', כ"ג; «בגלגלתי אל תמאנו» — ויקרא י"ח, כ"ד. — «בחקותי לכו — ועשו אותם» (י"ט) — ויקרא כ"ו, ג'. — «ואת שבתותי» וגו' (כ) כמו לעיל, כפסוק י"ב. — פסוק כ"א כפסוק י"ג. — פסוק כ"ב: «מ'ואעש' עד 'לעיניהם' כמו בפסוק י"ד. — פסוק כ"ג: «נשאתי ידי» כמו פסוק ט"ו; «להפיץ בגוויים» — דברים כ"ח, ט"ד; «ולרות» וגו' — ויקרא כ"ו, ל"ג. — פסוק כ"ד כפסוקים: י"ג וט"ז. — פסוק כ"ה נגוד לפסוק י"א. — «במתנותם» (כ"ו) — שמות כ"ח, ל"ח; «בהעביר — רחם», שמות י"ג, י"ב; «למען אשר ידעו» וגו', שמות ז', ה'. — «דבר — ואמרת אליהם» (כ"ז) — ויקרא א', ב'; «גדפו אותי» — במדבר ט"ו, ל'; «במעלם» וגו' — במדבר ה', י"ב. — «ואביאם — להם» (כ"ח), שמות ו', ח'; «ויראו כל גבעה רמה» — עפ"י דברים י"ב, ב'; י"ג; «עץ עבות» — ויקרא כ"ג, מ'; «כעס קרבנם» וגו' ויסיכו שם» — עפ"י ירמיהו ז', י"ח; «ריח נוחיהם» — מצוי בויקרא. — «הבאים שם» (כ"ט) — דברים י"ב, ה'; «ויקרא שמה» — עד היום הזה» — דברים ג', י"ד. — «שקוציהם» (ל') כמו בפסוק ז'; «ואחרי — אתם זונים» — במדבר ט"ו, ל"ט. — «בהעביר בניכם באש» (ל') דברים י"ח, י'; «גלגלתיכם» כמו בפסוק ז'. — «כמשפחות הארצות» (ל"ב) — עפ"י בראשית י"ב, ג'; «לשרת עץ ואבן», דברים ד', כ"ח. — «חי אני נאום ד' — אם לא» (ל"ג) — במדבר י"ד, כ"ח; «ביד חזקה ובורע נמויה», דברים ל', ל"ד; «ובחמה שפוכה», כמו בפסוק ח'. — «והוצאתי אתכם» (ל"ד), שמות ו', ו'; «וקבצתי — בם» (דברים ל"ג, ג'); «ביד חזקה» וגו' כמו בפסוק ל"ג. — «והכאתי אתכם» (ל"ה), שמות ו', ח'; «ונשפתי», ירמיהו ב', ל"ה; «ויאל ד', ב'; «פנים אל

כאפן אחר מכפי שאנחנו יודעים, אותה הרי הנביא בעצמו מחיבנו לישב את הסתירות ולהביאן לידי הרמוניה; טכקרי המקרא דוחים במרץ ככל מקום את ישוב הסתירות, אולם מבלעדין לא יוכלו בכ"ז למצא דרך בפרק הזה.

יחזקאל ומשנה התורה.

(פרק ו')

למען נוכל לערער את הדעה הכוזבת האומרת, שיחזקאל הוא המקור שממנו שאב בעל ח"כ, עלינו להוכיח שיחזקאל השתמש לא רק בתורת כהנים, אלא גם במקורות רבים אחרים ואת כל נבואותיו ונאומיו תבל בעל כרחו — בלי מחשבה קודמת — בכטויים וכאפני-דכוד שאזלים מהם; וכאפן כזה לא נחפש בכל מקום, שאנחנו מוצאים בטויים ומליצות משותפים ליחזקאל ולמקורות אחרים, את האורגינליות ביחזקאל. נציג בראשונה זה מול זה את אפני הדבור אשר כמשנה התורה הנמצאים ביחזקאל:

יחזקאל

סמל—תבנית רמש ובהמה (ח', ה', ו')

משתחיתם קדמה לשמש (ח', ט"ו)

והותרתי מהם אנשי מספר"א (י"ב, ט"ו)

לשרת עץ ואבן (כ', ל"ג)

ביד חזקה וכוזרוע נטויה (כ', ל"ג)

גבעה רמה—ככל—חרים ותחת כל

עץ רענן—ו', י"ג (כ', כ"ח)

ואכדתיבמותיכם—ונגדעו חמניכם (ו', ג', ו')

ולא תחום עינו—לא אחמל—ה', י"א

(ז', ג' ואילך) (ח', י"ח; ט', י')

ועל ריב המה יעמדו למשפט (מ"ד, כ"ד)

משנה תורה

סמל—תבנית כל בהמה—תבנית כל רמש

(ד', ט"ז, י"ז, י"ח)

את השמש—והשתחית (ד', י"ט)

ונשאתם מתי מספר (ד', כ"ז)

ועכדהם—עץ ואבן (ד', כ"ח; כ"ח, ל"ו)

וביד חזקה וכוזרוע נטויה (ד', ל"ד;

ה', ט"ו)

החרים הרמים—הגבעות ותחת כל עץ

רענן (י"ב, ב')

תגדעון—ואכדתם שמש (י"ב, ג')

ולא תחום עינך—ולא תחמול (י"ג, ט')

ועל פיהם יהיה כל ריב—כ"א, ה'

(י"ט, י"ז)

פנים—דברים ל"ד, י'.—והעברתי—השבט" (ל"ז). ויקרא כ"ז, ל"ב.—מארץ מגוריהם"; וידעתם

כי אני ד" (שמות ו', ד, ז).—ואת שם—לא תחללו" (ל"ט)—ויקרא כ"ב, ל"ב.—וקבצתיכם" (מ"א)

כמו בפסוק ל"ד; ונקדשתי—ויקרא כ"ב, ל"ב.—פסוק מ"ב כמו פסוק כ"ח.

א יחזקאל החליף את המלה העתיקה מתי"ב אנשי"; וככה החליף את הפעל שאר"

בהותר" המצוי בס' יחזקאל.